

KI Belgelerinde

V

MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞI

4
Kaynak 1985

1. KEYK, İran, Ermenistan ve Türkiye'nin Ezilen Halk Kitlelerine, 1920.
2. Heinz Neumann, Ankara Antlaşmasının Etkisi, 10 Kasım 1921.
3. Arthur Rosenberg, Doğu Üzerine Bezirganlık, 23 Mart 1922.
4. Karl Radek, Cemal Paşanın Öldürülmesi, 8 Ağustos 1922.
5. Heinz Neumann, Doğu'da Bozulan Denge, 21 Eylül 1922.
6. KEYK, Türk Halkının Barış, Avrupa Emperyalizminin Savaşı, ^{ya}27 Eylül 1922.
7. A. Bolgar, Yakın Doğuda Buhran, 3 Ekim 1922. ^{ye}
8. M.N. Roy, Türk Zaferi ve Doğu, 14 Ekim 1922. *S. 52-55*
9. Al-Palieux, Türkiye Üzerine Emperyalist Pazarlık, 14 Kasım 1922.
10. Komünist Balkan Konfederasyonu Yürütme Komitesi, Bildiri, 11 Ocak 1923.
11. Ch. Kabakçief, Balkanlarda Durum, 6 Ocak 1923.

XX

Komünist Enternasyonal'ın 25 Eylül 1922 tarihli bu bildirisi, resmi yayın organı Internationale Presse-Korrespondenz'te (Inprekorr, 11, 189, s.1251) 27 Eylül 1922'de yayımlanmıştır. 3

EYLÜL 1922

TÜRK HALKINA BARIS

AVRUPA EMPERYALİZMINE SAVAŞ

Erkek ve Kadın İşçiler!

Yakın doğu'da tarihsel bakımdan son derece büyük önem taşıyan olaylar yer alıyor. Galip Antant devletlerinin kapitalistleri, Türk halkı için ölüm kararı almışlardır. Türkiye'yi param parça etmişler; her biri, kendi başına varlığını sürdürmeyecek kadar zayıf devletlerden oluşan bir çemberle kuşatmışlardır. Bunlar, durmadan Türk halkına karşı kışkırtılmaya, Antant'ın av köpekleri rolünü oynamaya mahkûmdurlar. Türklerin başkenti İstanbul, İtilâf devletlerinin savaş karargâhı haline getirildi. İngiliz ve Fransız savaş gemileri toplarını İstanbul üstünde talim ettiler. Türkiye'nin sonsuza kadar İtilaf ordularının insafına bırakılmasıydı amaçlanan. Ne var ki, savaştan ve zafer kazanan Kızıl Ordu örneğinden ders çıkaran Türk halkı, bir dizi savaştan bitkin çıkmış olmasına karşın, savaşa atılmış, üç yıl boyunca kendini savunmuştur. İngiltere tarafından donatılan Yunan ordusunu bozguna uğratmış, topraklarından atmıştır. İstanbul ve Boğazlar hariç, Küçük Asya yabancı ordulardan kurtarılmıştır. Türk ordusunun zaferi, zorba iktidarların sonsuza kadar sürmediğini ve Versay'da hazırlanan kölelik zincirlerinin, uluslar ayağa kalkınca nasıl tuzla buz olacağını bir kez daha göstermiştir.

Böyle olmakla birlikte, İngiltere'nin vasali olan Yunanistan'ın yenilgiye uğratılmış olması, Antant emperyalizminin nihai olarak yenilgiye uğratıldığı anlamına gelmez. İstanbul ve Boğazlar, hâlâ İtilaf devletlerinin elindedir. Bu da İtilâf devletlerinin yalnızca Türkiye'yi tehdit etmekte kalmayıp, savaş gemilerini Sovyetler Birliği'ne göndermek için Boğazları kullanabilecekleri anlamına gelir.

İngiltere, Türkiye'nin askerlerini kendi başkentine ve kendi ülkesinin

kıyılarına göndermeye kalkması durumunda, denizlerin serbestliği adına yeni bir savaş açma tehdidini savuracak kadar küstahtır. İngiliz emperyalizminin Rusya'yı ve Türkiye'yi kendi egemenliği altına alabilmek için, Gelibolu'da İngiliz ve Avustralyalı işçilerin kanını döktüğü günlerin üzerinden çok zaman geçmemiştir. Böyle olduğu halde İngiliz emperyalizmi bir kez daha dünyayı yeni bir savaşla tehdit etmek cüretini gösteriyor. Tehditlerini gerçekleştirmeye kalkması durumunda, yalnızca İngiliz ve Türk askerlerinin değil, başka halkların da kanı akacaktır. Fransa, bir kaç yıldır Türkiye'ye yardımlarda bulunmuştur; amacı bir rakip olarak, İngiltere'nin Doğu'daki konumunu zayıflatmak ve Alman halkını sömürme özgürlüğünü elde etmek için girişilecek pazarlıklarda bundan yararlanmaktır. Ne var ki, durum bu yönde gelişir de, Türkiye boğazları'nın kıyısına ayak basmaya kalkarsa, Fransız emperyalizmi, Almanya'yı sömürmek konusunda İngiltere'nin yardımından yoksun kalmak korkusuna düşecek ve İngiltere'nin yanında saf tutacaktır. Eninde sonunda, Fransız işçileri de Antant'ın ortak egemenliğine karşı savaşmak zorunda kalacaklardır. Ama savaş bu halklarla da sınırlı kalmayacaktır. Antant kendisiyle birlikte, Sırbistan ile Romanya'yı, İtalya ile Yunanistan'ı da savaşın içine sürükleyecek, Balkanlar'da patlak veren yangın, başka yerlere de sıçrayacak, tüm Avrupa bir savaş alanı haline gelecektir. Türkler'in dize gelip teslim olmaları böyle bir durumu önlese bile, bu ancak Orta Doğu üzerinde kopacak savaşın ertelenmesi anlamına gelecektir. Türkiye, sırtına saplanmış Antant bıçağıyla varlığını sürdüremez; Rusya da, İngiliz donanması buğday ve kömür bölgelerini savaş gemilerinin harekât menzili içinde tuttuğu sürece kendisini güvende göremez.

Türk hükümeti, bir işçi köylü yönetimi değildir; bir memurlar sınıfı, aydınlar zümresi yönetimidir; bizim ideallerimize hiç mi hiç uygun düşmeyen bir yönetimdir. Bu yüzden, Türkiye ekonomik bakımdan geliştikçe, Türk işçi sınıfı ister istemez bu hükümetle savaşmak zorunda kalacaktır. Böyle olmasına karşın, Türk işçileri, bu yönetime karşı tutumları ne olursa olsun, Türkiye'nin verdiği

savaşın, yoksul bir köylü halkın, köleleştirici uluslararası sermaye karşı savaşını kavriyorlar; Türk yönetimine karşı tutumu ne olursa olsun, uluslararası proletarya da, kendi çıkarları bakımından, Antant emperyalizminin Türkiye'ye karşı yeniden silaha sarılmasını ve İngiltere'nin dünya hakimiyeti uğruna Avrupa proletaryasının kanını bir kez daha akıtmasını önlemek için elinden gelen her çabayı göstermek durumundadır.

Erkek ve kadın işçiler; en başta da, İngiltere, Fransa, İtalya, Sırbistan ve Romanya işçileri. Üzerinize düşen görev, Türkiye'yi hedef alan her türlü askeri harekât girişimine karşı bütün gücünüzle savaşmak; Antant'ın Türkiye'yi boğazları, İtilâf devletlerine teslim etmek zorunda bırakmasını önlemek yolunda tüm gücünüzü seferber etmektir. Şimdi Yakın Doğu'da karara bağlanmakta olan sorunlar, yalnızca Karadeniz kıyısında yaşayan insanlar için değil, tüm Avrupa proletaryası için de bir ölüm kalım savaşındır.

Kahrolsun İngiliz emperyalizmi! Türk halkına özgürlük ve barış! Kahrolsun yeni emperyalist savaşlar! Kahrolsun diplomasi madrabazları!

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAN TARİH ARŞİVİ
TÜSTAN TARİH ARŞİVİ

M. Halim SPATAR

30 Ekim 1918'de İtilâf Devletleri ile Osmanlı Devleti arasında Mondros Mütâkesesi imzalanır; ardından Anadolu'nun çeşitli yerleri işgal edilir. Anadolu'da yer yer ulusal direniş hareketleri başlar. 1919-20'de Paris'te toplanan Barış Konferansı'nda, Osmanlı Devleti'ne dayatılacak koşullar belirlenir. Yunanlılar, 15 Mayıs 1919'da İzmir'i işgal ederler. Mustafa Kemal ve arkadaşları Anadolu'ya geçerek yer yer başlamış olan direnişi bir merkez etrafında toplamaya ve düzenli ordu halinde örgütlemeye koyulurlar. Bunun üzerine başta İngilizler ve İtilâf Devletleri 15-16 Mart 1920'de İstanbul'u işgal ederler. 23 Nisan 1920'de T.B.M.M. açılır, başkanlığına Mustafa Kemal seçilir. Az sonra, 10 Mayıs 1920'de toplanan San Remo konferansında tüm erkini yitirmiş olan Babiâli hükümetine ağır koşullar dayatan bir barış planı sunulur. 1922'de Yunan Ordusu kesin yenilgiye uğratılarak Anadolu'dan çekilir, buna karşılık İngiliz garnizonu İstanbul'da kalır.

San Remo'da alınan kararlara göre, İstanbul ve Çanakkale boğazları savaşta ve barışta bütün devletlerin ticaret ve savaş gemilerine açık tutulacaktır. Boğazların denetimi İtilâf Devletleri temsilcilerinden oluşan, kendine ait özel bir bayrağı ve güvenlik gücü bulunan bir boğazlar Komisyonu tarafından üstlenilecektir. İtilâf Devletleri boğazlarda askeri güç bulundurabilecek ve manevralar düzenleyebileceklerdir. Bu koşullar, T.B.M.M. Hükümeti ile Sovyetlerin yoğun tepkisini doğurur. Sovyetler Birliği, Ekim Devrimi'ni izleyen yabancı müdahaleleri henüz altetmiştir; yaygın bir açlık vardır, inanılmaz sıkıntılar ve düzenini pekiştirme uğraşı içindedir. Bu koşullar, Sovyetler'i, boğazların kapatılması ve emperyalist müdahaleci ülkelerin savaş gemilerini boğazlardan geçirerek önemli limanlarına saldırmaları, topraklarına asker çıkarmaları gibi ağır tehditlerle yüz yüze etirmektedir. Sovyet Dışişleri Komiserliği'nin, 24 Eylül 1922'de İtilâf Devletleri'ne verdiği notada, Britanya'nın izlediği siyaset, Türkiye ile Sovyetler Birliği'ne yönelik bir

tehdit olarak değerlendirilir ve boğazların gelecek ^{deki} statüsünün belirlenmesinin, ²
ilgili devletler bakımından hayati önem taşıdığı belirtilir. "Rusya'nın
katılmadığı hiçbir karar, kalıcı olmayacaktır," uyarısında bulunulur.

Ertesi gün, 25 Eylül 1922'de Komünist Enternasyonal'in yayın organında
aşağıdaki "Türk Halkına Barış" başlıklı bir ^{min.} Manifesto yayımlanır. Ekim 1922
başlarında Karl Radek imzasıyla yayımlanan bir makalede de, "Rusya, her şeyden
önce, uluslararası emperyalizmin ezdiği ve sömürdüğü Doğu halklarını
güçlendirecek olan her şey, aynı tehditle karşı karşıya bulunan Sovyetler
Birliği'ni de güçlendireceği için; ikinci olarak da, buğday ve petrol taşıyan
gemilerin İngiliz Amirallik Dairesi'nin emirleriyle durdurulması durumunun
ortadan kalkmasının Rusya'nın çıkarları bakımından son derece büyük önem
taşıması nedeniyle Türkiye'yi destekliyor," denmektedir.

Türkiye halkının ezilen emperyalizme karşı, ezilen ve sömürülen ulusların
ilk ulusal kurtuluş savaşını verdiği ve emperyalist Batı karşısında bir tek,
aynı tehdit altında bulunan Sovyetler Birliği'nden maddi-manevi yardım ve
destek gördüğü bu çetin günler, artık oldukça gerilerde kalmış, bazı şeyler
akla bile gelmez olmuş!... Sovyet düzeni 1991'de çökmüştür. Tarihte kaldığı
sanılan ulusal ve etnik çatışmaların kabuk tutan yaraları bir takım güçler
tarafından habire kazınıp duruyor. Türkiye 12 Eylül sonrasının "köşe dönme"
aşamasına girmiş, yirminci yüzyıl sonu kapitalizminin toplumsal, çevresel,
düşünsel ve etik açmazlarıyla, bütün dünyayı yönelttiği "globalleşme" ve "yeni
dünya düzeni" içinde yerini alma uğraşı içinde. Bu arada Çarlık Rusyası'nın
mirası olan tarihi "Büyük Rusya" politikası ve Turancılığın "Bütün Türkler Bir
Ordu" gibisinden eski maceracı düşleri yeniden kıpraşmaya başlar ve etkisini
giderek artırırken, resmi tarihimizde pek sözü edilmeyen gerçeklerden birine
ilişkin bu tarihsel belgeyi sunmak istedik.